

Handlingsplan

- Forebygging og bekjempelse av vold i nære relasjoner blant barn og unge under 18 år.
- Et praktisk handlingsverktøy – hva gjør vi?

Å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom, er Norges viktigste bidrag for å oppfylle barnekonvensjonens forpliktelser.

Forord

Vold i nære relasjoner og særlig vold mot barn har fått større fokus den senere tid, både nasjonalt og lokalt. Og det har også vært økning i antall saker både i det kommunale hjelpeapparatet og det lokale politiet. All offentlig virksomhet har et spesielt ansvar for å påse at kommunens innbyggere ivaretas og kan leve i et samfunn uten vold, overgrep eller frykt for dette.

Denne handlingsplanen er et samarbeid mellom Orkdal og Agdenes lensmannskontor og Orkdal kommune. Målet med planen er både å øke kunnskapen og samarbeidet mellom de ulike tjenesteyterne i kommunen og det øvrige hjelpeapparatet. Slik at vi både blir bedre på forebygging, og ikke minst samarbeid ovenfor de barna som opplever «Vold i nære relasjoner». **Disse barna skal bli tatt på alvor.**

Vi håper at denne handlingsplanen både skal gi noe kunnskap om emnet vold i nære relasjoner der barn og unge er involvert, og at den skal gi alle ansatte, uansett hvor i organisasjonen de er, klare rutiner i hva den enkelte skal gjøre dersom de gjennom sitt arbeid får mistanke om vold i nære relasjoner.

Innhold

	Forord	Side 2
	Innholdsfortegnelse	Side 3
1	Innledning	Side 4
2	Hva ønsker kommunen å oppnå med denne planen	Side 4
3	Om handlingsplanen	Side 5
4	Vold i nære relasjoner – hva er det	Side 6
5	Definisjoner av ulike typer vold	Side 6
6	Sentrale og lokale føringer, verdier og mål	Side 8
7	Plikt til å anmelde eller på annen måte avverge alvorlige forbrytelse	Side 9
8	Formelle bestemmelser – lovverk	Side 10
9	Symptomer på at barn og unge kan være utsatt for eller viten til vold	Side 11
10	Hva gjør jeg ved mistanke om at et barn utsettes for vold	Side 12
11	Tips om nettsider, informasjon, planer og lenker for å finne mer informasjon om vold i nære relasjoner	Side 14
12	Viktige telefonnummer i kommunen, politi og barnevernsvakt	Side 15
	FN`s konvensjon om barnets rettigheter	Side 16

1. Innledning

Vold i nære relasjoner er alvorlig kriminalitet, et angrep på grunnleggende menneskerettigheter, og et folkehelseproblem. Volden har mange uttrykk og omfatter fysiske, psykiske, seksuelle og materielle overgrep mot en person som voldsutøveren har en nær relasjon til. Det kan handle om overgrep mot nåværende eller tidligere kjæreste, samboer eller ektefelle der barna er vitne til denne volden. Det kan være barn, barnebarn eller andre nære slektningers overgrep mot eldre, det kan gjelde barn som opplever vold i familie og det kan handle om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. I ytterste konsekvens tar denne volden liv. Vold i nære relasjoner er ingen privatsak, men et samfunnsansvar.

Bakgrunn og forankring

Handlingsplanen er utarbeidet i tråd med Meld. St.nr. 15 «Forebygging og bekjempelse av vold i nære relasjoner. Det handler om å leve» og «Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2014-2017, Et liv uten vold»

Statlig arbeid, nasjonale meldinger og føringer

I justis- og politidepartementets veileder for utvikling av kommunale handlingsplaner fra 2008, legges det vekt på at handlingsplanen skal bidra til å styrke kunnskapsgrunnlaget og samhandlingen i kommunene. Samtidig har vi som kommune erfart at for omfattende handlingsplaner ikke blir brukt som det verktøyet i hverdagen de er tenkt til. Vi har derfor satset på å lage en plan som gir kort og konkret informasjon, og som er tydelig på hvem som skal gjøre hva, og hvor en skal gå om en mistenker at et barn/ungdom utsettes for vold i nære relasjoner. Samtidig er det bakerst i planen en oversikt over hvor man kan få mer informasjon og kunnskap ved behov for det.

2. Hva ønsker kommunen å oppnå med denne planen

Noen barn og unge blir utsatt for vold fra mennesker som skulle gitt dem trygghet. Mange er redde der de skulle vært trygge, nemlig i familien. **Målet er at alle hjem skal være en arena for trygghet og omsorg – fri for vold.**

Denne handlingsplanen skal være et verktøy for å styrke og samordne den kommunale innsatsen mot vold i nære relasjoner. Den gjelder for alle ansatte både i kommunen og politiet, og vi ønsker også at den kan være et verktøy for de frivillige i kommunen som er engasjert i aktiviteter der barn- og unge deltar. Alle som jobber med barn- og unge skal få kunnskap og støtte når det gjelder å oppdage og å melde fra ved mistanke om vold i nære relasjoner.

Vold i nære relasjoner er ekstra vanskelig å oppdage. Vi ønsker derfor at denne handlingsplanen skal bidra til å skape en kultur for å bry seg og bry seg om, slik at vi sammen får stoppet volden og hindret at ny vold oppstår.

**Orkdal kommune har
nulltoleranse mot vold.**

3. Om handlingsplanen

Mistanke om vold og overgrep mot barn og unge oppstår gjerne i offentlig tjeneste som møter alle barn, unge og familier. Eks. på dette er helsestasjoner, barnehager, skoler og deler av følgende tjenester; øvrige helsetjenester, flyktningtjenesten, psykisk helse- og rusarbeid, NAV, pleie- og omsorgstjenesten og kulturtjenesten.

Barnevern og politi har en spesiell rolle i slike saker. Det kan oppstå mistanke om at et barn er utsatt for eller er vitne til vold, overgrep eller alvorlig omsorgssvikt. Da skal barneverntjenesten kobles inn og styre den videre håndtering. Barnevernet og den oppdagende instans avgjør hvem som eventuelt melder videre til politiet.

Målet med handlingsplanen er at man gjennom å øke kunnskap og samhandling mellom de ulike tjenesteyterne i kommunen og øvrig hjelpeapparat som politi og rettsvesen, skal bli bedre på;

- Gi informasjon, forebyggende og holdningsskapende arbeid
- Gi bedre informasjon og hjelp til utsatte generelt, og til sårbare grupper spesielt
- Ha en oversikt over utbredelsen av vold i nære relasjoner i Orkdal kommune
- Se ulike tiltak og virkemidler i sammenheng
- Trygge og støtte ansatte som har mistanke om, eller avdekker vold i nære relasjoner
- Ha tydelige samhandlingsrutiner
- Rask agering når saker oppstår
- Ta mistanke om vold i nære relasjoner på alvor
- Bidra til helhetlig og samordnet bistand til utsatte barn

4. Vold i nære relasjoner - hva er det?

Vold

Er enhver handling rettet mot en annen person som gjennom at denne handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker får denne personen til å gjøre noe mot sin vilje, eller slutte å gjøre noe den vil (Isdal, 2003, Alternativ for Vold).

Vold i nære relasjoner omhandler

Vold i nære relasjoner har noen iboende kjennetegn som skiller denne volden fra annen vold, f eks vold på offentlig sted. Når voldsutøvelsen finner sted i nære relasjoner, blir konsekvensen mer omfattende og dyptgripende. Eksempler på vold i nære relasjoner kan være;

- Vold mellom ektefeller/partnere
- Seksuelle og fysiske overgrep mot barn
- Seksuelle overgrep
- Tvangsekteskap
- Kjønnsslemlestelse
- Vitne til relasjonsvold

5. Definisjoner av ulike typer vold

Fysisk vold

Er å påføre barn smerte, kroppslig skade eller sykdom ved slag, spark, lugging, klyping, biting, kasting, brenning, skålding, risting («shaken baby syndrom») og lignende. I de alvorligste tilfellene rammes barn av forgiftning, drapsforsøk og drap. Mishandling kan skje med eller uten bruk av gjenstand (Carolina Øverlien, Vold i hjemmet – barns strategier, Universitetsforlaget 2012)

Psykisk vold

Psykisk vold er en krenkelse som rettes mot barn systematisk eller over tid. Det kan være trusler, skremming, trakassering eller nedverdiggende behandling som påfører barnet følelsesmessig smerte. Når barn opplever vold i nære relasjoner, for eksempel ved at en omsorgsperson blir truet eller utsatt for vold fra en annen voksen, kan dette regnes som

psykisk vold. Å leve i en konstant frykt for, og i beredskap for nye voldssituasjoner kan være skadelig og vil for mange barn kunne oppleves som den verste formen for vold (Carolina Øverlien, Vold i hjemmet – barns strategier, Universitetsforlaget 2012)

Mobbing

Er når en eller flere personer gjentatte ganger, og over en viss tid, sier eller gjør vonde og ubehagelige ting mot noen som har vanskelig for å forsvare seg. Det vonde og ubehagelige kan være direkte mobbing med slag, spark, skjellsord, krenkende og hånlige kommentarer eller trusler (www.forebygging.no; en kunnskapsbase for forebyggende og helsefremmende arbeid)

Materiell vold

Handlinger rettet mot ting eller gjenstander. Det kan innebære å slå inn vegger, dører eller vinduer, kaste og rasere inventar, knuse eller ødelegge gjenstander eller rive i stykker klær.

Seksualisert vold

Seksuelle overgrep omfatter blant annet blotting, kinking, fotografering, verbale kommentarer av seksuell karakter, seksuelt preget berøring, onani, oralsex, samleie, innføring av gjenstander i kroppens hulrom mv. Grunnleggende elementer i de fleste definisjoner av seksuell overgrep mot barn er at handlingen skjer for å tilfredsstille overgriper og at handlingen krenker barnets integritet. (Carolina Øverlien, Vold i hjemmet – barns strategier, Universitetsforlaget 2012)

Latent vold

Vold som virker i kraft av sin mulighet. Å leve i konstant frykt for nye voldsepisoder. Risikoen for ny vold styrer all atferd, og blir en strategi for å unngå ny vold (St meld nr. 15, forebygging og bekjempelse av vold i nære relasjoner).

Økonomisk vold

Dette er en form for vold som kan komme til uttrykk ved at partneren forhindres i å ha rådighet over sin egen økonomi.

Grooming- internettrelatert seksuelle overgrep

Grooming er prosessen hvor en voksen blir venner med, og oppretter en emosjonell kontakt med barn, for så å avtale et møte slik at det blir mulig for den voksne å ha seksuell omgang med barnet. Et typisk hendelsesforløp i en groomingsak, vil ofte begynne med kontakt over internett.

Ære og æresrelatert vold (tvangsekteskap, omskjæring, kjønnslemlestelse)

Tvangsekteskap og kjønnslemlestelse er også former for Vold i nære relasjoner. Tvangsekteskap og kjønnslemlestelse krever en særlig innsats. Regjeringen har utarbeidet en egen handlingsplan på dette området; Handlingsplan mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og alvorlige begrensinger av unges frihet (2013-2017 se også oversikt nettsider, informasjon og lenker på s.14 i denne planen).

6. Sentrale og lokale føringer, verdier og mål

Nasjonalt – Regjeringens tiltaksplan for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom

- Barn og ungdom skal ha trygge og gode liv
- Ingen skal utsettes for vold eller seksuelle overgrep. Slike handlinger er brudd på norsk lov
- For å lykkes må det forebyggende og foreldrestøttende arbeidet få en større plass
- God forebygging krever at vi som samfunn er villige til å investere, selv om vi ikke ser direkte gevinst på kort sikt.
- Gjennom treffsikre forebyggende tiltak vil vi kunne forhindre menneskelig lidelse og spare samfunnet for store kostnader. Regjeringen vil derfor prioritere det forebyggende arbeidet fremover.
- Hvis omsorgen hjemme svikter, skal hjelpeapparatet være tidlig på plass
- Barn og familier som får det vanskelig må få rask og tilpasset hjelp.
- Samarbeid på tvers av tjenester og forvaltningsnivåer er en forutsetning.
- Barnets beste skal alltid stå i sentrum

Lokalt – kommuneplanens samfunnsdel

- Orkdal kommune skal være en attraktiv og trygg kommune å bo i
- Prioritere rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid
- Våre barn og unge skal oppleve mestring og utvikling og få et godt grunnlag for voksenlivet
- Vi skal bistå barn og foreldre gjennom tidlig og samordnet innsats
- Vi skal bistå voksne i foreldrerollen gjennom tett samarbeid og faglig veiledning
- Vi skal legge til rette for helsefremmende og fysisk aktivitet for barn og familier

Lokalt samarbeid mot vold i nære relasjoner i Orkdal

Orkdal kommune og Orkdal og Agdenes lensmannskontor er sentrale aktører i det kriminalitetsforebyggende arbeidet i Orkdal. Politirådet i Orkdal har øverste ansvar for å koordinere og iverksette forebygging lokalt. En bred, god og konstruktiv dialog med andre statlige instanser, organisasjoner, lokalmiljø og befolkningen er en forutsetning for å lykkes.

SLT – Samordning av rus og kriminalitetsforebyggende tiltak

SLT er en modell for samordning til bruk i norske kommuner for kriminalitetsforebyggende arbeid blant barn og unge i alderen 13-18 år. I Orkdal kommune har man valgt å utvide målgruppen til å gjelde barn, unge og unge voksne i alderen 0-25 år.

Det er gjort vedtak i kommunestyret om å opprette Politiråd, som skal være styringsgruppa for SLT arbeidet i kommunen. Forebygging av vold i nære relasjoner skal integreres i det øvrige kriminalitetsforebyggende arbeidet.

SLT – koordineringsgruppa/arbeidsgruppa lokalt i Orkdal

Under Politirådet er det etablert ei tverrfaglig koordineringsgruppe/arbeidsgruppe som ledes av SLT koordinator. I denne gruppa sitter representanter for helsestasjon, barnehage,

grunnskole, videregående skole, flyktningtjenesten, psykisk helse- og rusarbeid, PPT, NAV og politi. Koordineringsgruppa skal ut i fra kunnskap og erfaring i felleskap søke å avdekke problemer og utfordringer kommunen står overfor, og også fremskaffe kunnskap om hvordan disse utfordringene best kan møtes, sette i verk tiltak og koordinere innsatsen på tvers av avdelingene/enhetene.

7. Plikt til å anmelde eller på annen måte avverge alvorlige forbrytelser; [Straffelovens § 139](#)

Avvergelsesplikten (Straffeloven § 196)

Med bot eller fengsel i inntil 1 år straffes den som unnlater å anmelde til politiet eller på annen måte å søke å avverge en straffbar handling eller følgende av den, på et tidspunkt da dette fortsatt er mulig å det fremstår som sikkert eller mest sannsynlig at handlingen vil bli eller er begått.

Avvergelsesplikten gjelder uten hensyn til taushetsplikt.

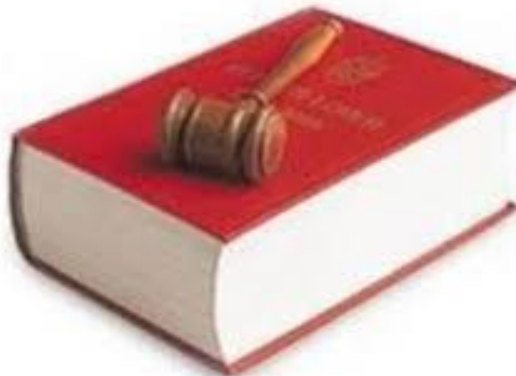
8. Formelle bestemmelser – lovverk

Forholdet mellom forvaltningsloven og særlovgivningen

Forvaltningsloven inneholder generelle regler om taushetsplikt og adgangen til å videreformidle opplysninger som i utgangspunktet gjelder for alle som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan. Dersom regler om taushetsplikt også følger av en annen lov, forskrift eller instruks, utfyller bestemmelsene i forvaltningsloven disse reglene hvis ikke annet følger av lov, jf. Forvaltningsloven.

For de instanser og tjenester som er mest sentrale i forhold til barn som er utsatt for vold i familien, har de særlige lovene som regulerer virksomheten på de forskjellige områdene bestemmelser om taushetsplikt, opplysningsplikt og adgang til å videreformidle opplysninger. For de fleste instansene og tjenestene følger det av disse bestemmelsene at det er forvaltningslovens generelle regler om taushetsplikt som gjelder.

Ansatte i barnehager, skoler og helsestasjon har og en plikt om å varsle barnevernet ved mistanke om vold og overgrep mot barn. Av frykt for å begå brudd på taushetsplikten er mange usikre på hvordan de skal handle i slike tilfeller. Man har en plikt til å varsle barnevernet. Når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemme eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, skal du melde fra og gi opplysninger til barnevernet. Taushetsplikten gjelder ikke når det er fare for liv og helse jmf. straffelovens § 196.

9. Symptomer på at barn og unge kan være utsatt for eller vitne til vold

Symptomer på at barn og unge kan være utsatt for eller vitne til vold

(Husk at barn både kan være utsatt for vold eller vitne til vold uten at de har symptomer, og at disse symptomene noen ganger kan være symptomer på noe annet).

Alder:	Emosjonelt:	Kognitivt:	Atferdsmessig:
0-1 år	<ul style="list-style-type: none"> - Angst - Spenning - Hyperaktivisering - Traumatisering 	<ul style="list-style-type: none"> - Manglende respons - Forsinkelser i utviklingen 	<ul style="list-style-type: none"> - Gråt - Skader seg selv - Forstyrrelser i søvnrhythme - Fordøyelsesproblemer
1-5 år	<ul style="list-style-type: none"> - Frykt - Angst - Lett frustrert - Sint - Frykt for utøver - Tvilende - Føler seg splittet mellom foreldrene - Føler seg maktesløs - Sårbar - Lav selvtillit 	<ul style="list-style-type: none"> - Lett distraheret - Vanskelig å fokusere - Lav impuls kontroll - Forsinket utvikling 	<ul style="list-style-type: none"> - Slår seg vrang - Kopierer utøvers adferd - Utagering - Beskyttende ovenfor yngre søsken - Beskyttende ovenfor mor; vil være hjemme - Knuser leker - Nervøse vaner - Manglende respekt for kvinner
5-12 år	<ul style="list-style-type: none"> - Gråter lett - Desorganiserte følelser - Problemer med tillit - Desperasjon - Håpløshet, hjelpeløshet - Manglende empati - Sinne 	<ul style="list-style-type: none"> - Spesifikke lærevansker - Selvmordstanker - Manglende struktur og fokus - Overdrevent ansvarlig - Manglende ansvar 	<ul style="list-style-type: none"> - Prøver å være i kontroll - Hærverk - Voldsomme - Utageringer - Rømme hjemmefra - Perfeksjonisme - Mangler grenser - Vold mot utøver - Selvskading - Slåss
Unge jenter	<ul style="list-style-type: none"> - Problemer med tillit - Sinne - Sterkt ønske om å bli beskyttet - Føler spenninger og rastløshet - Føler seg hjelpeløs og uten håp - Føler skyld og skam for volden - Deprimert 	<ul style="list-style-type: none"> - Problemer med oppmerksomhet - Selvmordstanker - Manglende struktur og fokus - Overdrevent ansvarlig - Manglende ansvar 	<ul style="list-style-type: none"> - Ikke i stand til å fungere hjemme - Ikke i stand til å fungere i relasjoner - Rømmer hjemmefra - Rusmisbruk - Tidlig graviditet - Spiseproblemer - Ser etter sterk beskyttelse blant menn - Selvskading
Unge gutter	<ul style="list-style-type: none"> - Følelse av hjelpeløshet og skyld - Tilbaketrekning - Skamfull og flau - Har ikke venner - Deprimert - Trenger kontroll 	<ul style="list-style-type: none"> - Problemer med å holde fokus - Problemer med å flytte fokus - Dropper ut av skolen - Tenker at vold er ok i parforhold - Stereotype maskuline verdier - Selvmordstanker 	<ul style="list-style-type: none"> - Bruker vold som mestring - Rusmisbruk - Antisocial atferd - Utagering - Problemer med relasjoner - Vold mot utøver - Seksuelle problemer - Selvskading

10.Hva gjør jeg ved mistanke om at et barn utsettes for vold

Alle som arbeider med barn, i barnehager, skoler m.v. har et medansvar for å fange opp og identifisere barn og unge som kan være utsatt for vold/overgrep eller annen omsorgssvikt. Først og fremst må de som arbeider med barn ha tilstrekkelig kunnskap for å fange opp tegn hos utsatte barn og vite hva de skal gjøre dersom de avdekker overgrep. Uansett vil dette være et ukjent felt for mange, og dermed vil de være avhengig av at det finnes et hjelpeapparat å støtte seg til.

Mistanke om at et barn utsettes for vold i nære relasjoner, enten direkte eller indirekte, kan oppstå på bakgrunn av forskjellige forhold. Barnet kan si noe plutselig og for så vidt umotivert, eller ansatte kan observere forhold, fysiske smerter eller symptomer som skaper mistanken (se oversikt symptomer på at barn og unge kan være utsatt for, eller vitne til vold s.11)

Det er ditt ansvar:

- Ikke unngå problemet selv om det kan være ubehagelig
- Bruk denne handlingsplanen som verktøy
- Kontrollspørsmål: Er denne mistanken tilbakevendende? *Hvor mange ganger har dere diskutert det barnet dere synes det er noe med?*

Hva gjør jeg hvis et barn prater for første gang – uforberedt samtale:

- Vær rolig. Ta i mot det barnet sier uten å vise at du eventuelt blir skremt
- Si at det var bra at barnet sa i fra om dette
- Fortell barnet at det var riktig at han/hun kom til deg. Barn trenger å få tydelig beskjed om at det er lov å snakke om det vanskelige som har skjedd
- Ikke lov barnet at dette blir en hemmelighet mellom deg og barnet. Forklar at du må si i fra til andre voksne for at ting skal bli bedre. Fortell at vi vil hjelpe, og si at loven sier at vi MÅ hjelpe
- Barnet bestemmer hva det vil si, må ikke bli presset
- Skriv ned hva barnet og du selv sier
- Gi barnet gode pauser – ikke avbryt
- Gå til nærmeste leder med det du har fått vite (se saksgang videre på s.nn)

Hva gjør jeg konkret og hvem går jeg til:

	Prosedyre:	Ansvar:	Tid:
1	Dersom et barn viser tegn som tyder på at de har vært utsatt for eller vært vitne til vold i nære relasjoner, skal saken meldes til nærmeste leder. Er ikke nærmeste leder tilstede denne dagen, skal saken meldes til annen ansvarsperson på arbeidsplassen, eventuelt direkte til barnevern. Husk: Alle har et selvstendig ansvar for å melde fra til barnevern ved bekymring.	Den som får mistanken	Samme dag
2	Foreldre/foresatte skal som hovedregel ikke kontaktes eller snakkes med i slike saker.	Den som får mistanken + leder	
3	Nærmeste leder og den som har mistanken diskuterer saken. Formålet med møtet er å kartlegge alle forhold rundt mistanken. Det skal tas kontakt med barnevern for anonym drøfting.	Den som får mistanken og/eller leder	Drøftingsmøte mellom leder og ansatte, samt samtale med barnevernet skal skje samme dag man får den første mistanken.
4	Etter anonym drøfting beslutter leder om saken skal meldes til barnevern eller ikke. Dersom det er uenighet mellom leder og den som har mistanken i forhold til om det skal meldes til barnevern eller ikke. Må den som har mistanken vurdere å melde på selvstendig grunnlag som offentlig ansatt, uavhengig av leders beslutning.	I utgangspunktet leder, men dersom leder mener at saken ikke skal meldes til barneverntjenesten og den som har mistanke mener at den skal meldes. Har den som har mistanken et selvstendig ansvar for å melde.	Ut i fra alvorlighetsgrad avgjør leder om bekymringsmelding skal leveres umiddelbart, eller om den kan vente.
5	Melder eller barneverntjenesten avgjør om saken meldes til politiet, og eventuelt hvem av dem som melder. Forutsatt at dette er en barnevernssak skal offentlig melder få beskjed om saken går til undersøkelse eller ikke.	Melder, leder evt. barnevernleder Barnevern	Den som har mistanken om vold mot barn samarbeider med barneverntjenesten om hvem som melder til politiet.
6	Oppstår nye mistanker rundt samme barn etter at saken er tatt opp med leder, og uavhengig om saken allerede er meldt til barnevernet, skal man begynne på punkt 1 i denne saksgangen igjen. Nye mistanker følges opp på samme måte, og eventuelt ny bekymring skal alltid meldes til barnevernet.	Alle ansatte	Ny bekymring skal meldes leder og barnevernet.

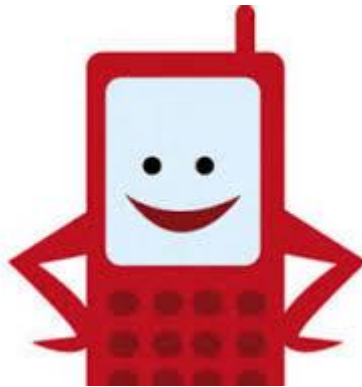
11. Tips om nettsider, informasjon, planer og lenker for å finne mer informasjon om vold i nære relasjoner

Navn:	Hva er dette:	Kontaktinformasjon/bestilling
«Et liv uten vold» – Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2014-2017.	En handlingsplan der ulike departementer følger opp Meld. St.15 Forebygging og bekjempelse av vold i nære relasjoner, med konkret tiltak på områdene forebygging, kunnskap og kompetanse, hjelpe- og behandlingstilbud, straffeforfølgning og samarbeid og samordning.	www.publikasjoner.dep.no Telefon: 22 24 20 00
«En god barndom varer livet ut» – Tiltaksplan for å bekjempe vold mot seksuelle overgrep mot barn og ungdom (2014-2017)	Tiltaksplan med 43 konkrete tiltak for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom. Utgitt av Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet.	www.publikasjoner.dep.no Telefon: 22 24 20 00
«Hvordan står det til med barns rettigheter i Norge?»	Mange mener at anbefalingene i barnekomiteen er skrevet i et veldig vanskelig språk, og Redd Barna har utgitt et hefte der de har krevet om disse anbefalingene til et enklere språk. De har fått hjelp av ulike grupper barn til å gjøre språket mer barnevennlig.	www.reddbarna.no Telefon: 22 99 09 00
«Barnespor for helsepersonell»	Barnespor er verktøy. De er ment som en støtte i foreldre- familiesamtaler og samtaler med barn der en eller begge foreldrene sliter med rus- eller psykiske vansker. Utarbeidet av Kompetansesenter rus- Midt-Norge (KoRus) med flere.	www.stolav.no/korus tlf: 06800
Norges lover	Offisiell kunngjøring av endringer i norske lover og forskrifter. Gratis tilgang til gjeldende lover og forskrifter, traktater og nye dommer.	www.lovdatab.no
Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.	Senterets formål er å styrke kunnskap og kompetanse om vold og traumatisk stress gjennom forskning, utviklingsarbeid, utdanning, veiledning og rådgivning.	www.nkvts.no
Tverrfaglig konsultasjonsgruppe for barn- utsatt for omsorgssvikt og overgrep	Tema for drøfting med konsultasjonsteamet kan være bekymringer for enkeltbarn hvor en er usikker på hva som er fornuftig å gjøre i saken, hvem som bør involveres, lovgrunnlag, grad av bekymring ifht mistanke om vold, seksuelle overgrep eller annen omsorgssvikt. Sakene legges frem anonymt og tidspunkt forhåndsavtales med Barnehuset. De som kan henvende seg med saker er alle ansatte i offentlige enheter som arbeider med barn og unge i Sør-Trøndelag fylke som f.eks barneverntjenestene, helsesøster, barnehagepersonell, lærere mm.m.	Barnehuset i Trondheim Helle Leinslie helle.leinslie@barnehuset-trondheim.no telefon 404 38 068
Ressursside om tvangsekteskap og annen æresrelatert vold.		www.tvangsekteskap.net

12. Viktige telefonnummer i kommunen, politi og barnevernsvakt

Dersom du har spørsmål og/eller ønsker å drøfte en sak, kan du kontakte følgende personer i kommunen.

Enhet/avdeling/stilling:	Telefontid:	Tlt.nr.:
Barnevern, Orkdal kommune – fagleder mottak Nine Skårild	Hverdager Kl.08.00-15.00	72 48 31 46
Mottakstelefon barnevern, Orkdal kommune	Hverdager Kl.08.00-15.00	906 32 259
Psykisk helse- og rusarbeid – fagleder Siv Åse Syrstad	Hverdager Kl.08.00-15.00	466 83 922
Psykisk helse- og rusarbeid - lavterskeltelefon	Hverdager Kl.12.00-15.00	907 94 440
Flyktningtjenesten – fagleder Sylvia Botslangen	Hverdager Kl.08.00-15.00	954 92 030
Orkdal og Agdenes lensmannskontor	Døgnåpent	02800
Barnevernsvakt	Helger, helligdager og hverdager mellom kl.15.30-08.00	02800
SLT – koordinator Orkdal kommune Karin L Røttereng	Hverdager Kl.08.00-15.00	917 21 771

FNs KONVENSJON OM BARNETS RETTIGHETER

1 ALDER 18 ÅR Alle under 18 år er barn, dersom ikke en tidligere alder er lovfestet av staten.

2 INGEN DISKRIMINERING Konvensjonens rettigheter gjelder for alle barn uten forskjellsbehandling og uten hensyn til barnet og dets foreldres rase, farge, kjønn, språk, religion, opprinnelse, eiendom, funksjonshemming eller opplæring. Staten skal sørge for at ingen diskrimineres.

3 TIL BARNETS BESTE Ved alle handlinger som angår barn som foretas av myndigheter og organisasjoner skal barnets beste være et grunnleggende hensyn. Staten skal sikre at de institusjoner og tjenester som har ansvaret for omsorgen eller beskyttelsen av barn, har den standard som er fastsatt, særlig med hensyn til sikkerhet, helse, personaltall og kvalifikasjoner samt kvalifisert tilsyn.

4 STATENS ANSVAR Det er statens ansvar å sette barnrettighetene ut i livet.

5 FORELDREANSVARET Staten skal respektere de rettigheter og plikter foreldrene og andre foresatte har for å gi barnet veiledning og støtte slik at barnet skal kunne utøve konvensjonens rettigheter.

6 RETT TIL LIV Staten plikter så langt som mulig å sørge for at barn overlever og får utvikle seg.

7 NAVN OG STATSBORGERSKAP Barnet har, umiddelbart etter fødselen, rett til navn og nasjonalitet, og så langt det er mulig, å kjenne til sine foreldre og få omsorg av dem.

8 IDENTITET Staten skal respektere barnets rett til å bevare sin identitet, herunder nasjonalitet, navn og familieforhold. Dersom et barn ulovlig blir fratatt slik identitet skal staten hurtig bistå med gjenoppretting.

9 HOLDE FAMILIEN SAMMEN Barnet skal ikke adskilles fra sine foreldre mot sin vilje, unntatt når dette er nødvendig av hensyn til barnets beste.

10 GJENFORENE FAMILIEN Søknader om familiegjenforening over landegrensar skal behandles på en positiv, human og rask måte. Barnet har rett til regelmessig kontakt med begge foreldre.

11 ULOVLIG BORTFØRING OG TILBAKEHOLD Staten skal bekjempe at barn blir tatt ulovlig ut av et land eller hindret fra å vende tilbake, og skal inngå avtaler med andre land for å få til dette.

12 Å SI SIN MENING OG BLI HØRT Barnet har rett til å si sin mening i alt som vedrører det og barnets meninger skal tillegges vekt.

13 FÅ OG GI INFORMASJON Barnet har rett til ytringsfrihet, til å søke, motta og meddele opplysninger og ideer av alle slag og på alle måter.

14 TANKE-, SAMVITTHETS- OG RELIGIONSFRIHET Barnet har rett til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet. Staten skal respektere foreldrenes retter og plikter til å opplyse barnet om dets rettigheter i slike spørsmål.

15 ORGANISASJONSFRIHET Barnet har rett til organisasjons- og samlingsfrihet.

16 RETT TIL PRIVATLIV Barnet skal ikke utsettes for vilkårlig eller ulovlig innblanding i sitt privatliv, i familien, i hjemmet eller i korrespondansen sin. Det skal beskyttes mot ulovlig angrep mot ære og omdømme.

17 MASSEMEDIA Staten skal sikre barn tilgang til informasjon fra et mangfold av nasjonale og internasjonale kilder. Staten skal oppmuntre massemedia og forleggere til å spre informasjon som skaper forståelse, kunnskap sosiale ferdigheter og velvære, til å lage eget barnestoff, også for minoritetsbarn. Staten skal beskytte barna mot skadelig informasjon.

18 FORELDREANSVARET Begge foreldrene har et hovedansvar for barnets omsorg og utvikling etter hva som er best for barnet. Staten skal gi støtte og sikre utvikling av institusjoner, tjenester og tiltak for omsorg for barn, herunder også tatt hensyn til utearbeidende foreldre.

19 BESKYTTELSE MOT MISBRUK Staten skal beskytte barnet mot fysisk eller psykisk mishandling, forsmåelse eller utnyttelse fra foreldre og andre omsorgspersoner.

20 BARN UTEN OMSORG FRA FAMILIEN Barn som er uten familiemiljø, har særlig rett på beskyttelse og omsorg, for eksempel ved plassering i fosterhjem, eller om nødvendig, ved egnet institusjon eller ved adopsjon.

21 ADOPSJON Nasjonal og internasjonal adopsjon skal bare finne sted i samsvar med loven, og skal være autorisert av myndighetene. Adopsjon utenlands skal ikke resultere i urettmessig økonomisk fortjeneste, og bør betraktes som et alternativ til omsorgstiltak i barnets opprinnelsesland.

22 FLYKTNINGEBARN Barn som søker flyktningestatus eller som anses som flyktninger, skal få behørig beskyttelse og humanitær hjelp. Staten skal i samarbeid med internasjonale organer hjelpe et barn som er alene til å bli gjenforent med sine foreldre.

23 FUNKSJONSHEMMEDE BARN Psykisk og fysisk funksjonshemmede barn har rett til å leve et fullverdig og anstendig liv under forhold som sikrer dets verdighet, fremmer selvtilitt, og letter barnets aktive deltakelse i samfunnet. Et funksjonshemmet barn har rett til særskilt omsorg. Barnet skal få undervisning, opplæring, helsehjelp, rehabiliteringstjenester, forberedelse til arbeidslivet og rekreasjonsmuligheter for å oppnå best mulig integrering og individuell utvikling. Staten skal samarbeide med andre land om dette, og ta spesielt hensyn til utviklingslandenes behov.

24 HELSE Barnet har rett til å få den best mulige medisinske behandling og hjelp til å komme seg etter sykdom. Staten skal arbeide for å redusere spedbarns- og barnedødelighet, sikre at alle barn får nødvendig legehjelp, gi god helsemessig omsorg til mødre etter fødselen, bekjempe sykdom og gi orientering og utdanning om helse og riktig ernæring. Staten skal også avskaffe helsefarlige tradisjoner, samarbeide med andre land og særlig ta hensyn til utviklingslandenes behov.

25 BARN UNDER OFFENTLIG OMSORG Barn plassert i omsorgstiltak utenfor familiemiljøet har krav på periodisk vurdering av behandlingen og oppholdet der.

26 SOSIALTJENESTER Staten skal sikre at barnet får den sosiale hjelpen og den økonomiske støtten det har krav på etter landets lover.

27 LEVESTANDARD Barnet har rett til en levestandard som er tilstrekkelig på alle områder. Foreldrene, eller andre som har ansvar for barnet, har det grunnleggende ansvaret for å sikre de levestandarder som er nødvendig for barnets utvikling. Staten har plikt til å støtte de foresatte.

28 UTDANNING Barnet har rett til utdanning. Staten skal gjøre grunnskoleutdanning gratis og obligatorisk og gjøre ulike former for videregående utdanning tilgjengelig for alle barn, og sette i verk tiltak for å redusere tallet på de som ikke fullfører skolegangen. Disiplin i skolen skal støttes på en måte som er forenlig med barnets menneskeverd. Staten skal også fremme internasjonalt samarbeid om utdanning, og særlig ta hensyn til utviklingslandenes behov.

29 MÅLET MED UTDANNING Utdanningen skal fremme utvikling av barnets personlighet, og teoretiske og praktiske ferdigheter. Den skal skape respekt for menneskerettighetene og fremme holdninger om fred, toleranse, og vennskap mellom folk. Utdanningen skal skape respekt for naturen, og for barnets egen og andres kultur.

30 MINORITETER OG URBEBOLFKNING Barn som tilhører en minoritet eller urbefolkningen, har rett til sammen med andre i sin gruppe, å leve i pakt med sin kultur, religion og eget språk.

31 LEK OG FRITID Barnet har rett til hvile, fritid og lek, og til å delta i kunst og kulturiv.

32 BARNEARBEID Barnet har rett til å bli beskyttet mot økonomisk utnyttning i arbeid, og mot å utføre arbeid som kan svekke utdannings- eller utviklingsmulighetene.

33 NARKOTIKA Barnet har rett til å bli beskyttet mot ulovlig bruk, omsetning og produksjon av narkotiske stoffer.

34 SEKSUELL UTNYTTING Barnet har rett til beskyttelse mot alle former for seksuell utnyttning og misbruk. For å verne barn mot slik utnyttning skal staten sette i verk alle nødvendige tiltak, nasjonalt og internasjonalt.

35 BORTFØRING, PROSTITUSJON OG SALG Staten har plikt til å gjennomføre nasjonale og internasjonale tiltak for å hindre kidnapping, bortføring eller salg av barn til ethvert formål og i enhver form.

36 ANNEN UTNYTTING Staten har plikt til å beskytte barnet mot alle former for utnyttning som på noen måte kan være skadelig for barnets ve og vel.

37 FENGSEL, DØDSSTRAFF OG TORTUR Barn skal ikke utsettes for tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff. Dødsstraff eller fengsel på livstid uten mulighet for løslatelse er ikke tillatt hvis forbyrteisen ble utført før fylte 18 år. Barn som er i fengsel, skal holdes atskilt fra voksne, om ikke det motsatte anses å være best for barnet. Fengsling skal bare benyttes som en siste utvei og for et kortest mulig tidsrom. Pågripelse og fengsling skal skje på lovlig måte, og barnet har rett til juridisk og annen egnet bistand og til å få en rask og uavhengig overprøving av sin sak.

38 BARN I KRIG Staten skal sette i verk tiltak for å hindre at barn som ikke er fylt 15 år, tar direkte del i krigføring.

39 REHABILITERING OG REINTEGRERING Staten er forpliktet til å iverksette alle hensiktsmessige tiltak for å sikre rehabilitering og sosial reintegrering av barn som er offer for misbruk, utnyttelse, forsømmelse, tortur, væpnete konflikter eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff.

40 BEHANDLING I SAKER OM STRAFF Barn som er anklaget eller dømt for straffbare handlinger har rett til en behandling som fremmer dets følelse av verdighet og egenverd og styrker dets respekt for menneskerettighetene. Målet er at barnet påtar seg en konstruktiv rolle i samfunnet. Staten skal fastsette en kriminell lovgivning. Det skal være mulighet til å få overprøvet en straffedømt av en høyere myndighet eller domstol. Barnet skal få gratis bistand av tolk hvis barnet ikke snakker det språket som blir brukt.

41 NÅR ANDRE LOVER ER BEDRE Hvis annen nasjonal lovgivning eller folkeretten sikrer barnet bedre enn med denne konvensjonen, gjelder disse lovene, og ikke konvensjonen.

42 KJENNSKAP TIL KONVENSJONEN SKAL SPRES Staten er forpliktet til å gjøre konvensjonens innhold kjent for barn og voksne.

DETTE ER EN FORBETTRT VERSJON

Barnkonvensjonen ble vedtatt av FN i 1989 og ratifisert av Norge i 1991. Konvensjonen ble norsk lov i 2003.

Barn- og likestillingsdepartementet, 2009